

системи ОМС, включаючи процесінговий центр, відповідальний за облік і контроль руху всіх коштів. Зрозуміло, що це агентство перебуває під контролем держави й недержавних організацій.

Третій рівень – добровільний (добровільного медичного страхування), який забезпечує високотехнологічні й наукомісткі методи медичного обслуговування. Це додатковий рівень якості й забезпечення понад гарантований державою.

В основі програми лежать амбулаторно-поліклінічна, невідкладна, стаціонарна допомога й медикаментозне забезпечення. Крім того, страховий внесок безумовно підлягає щорічному перерахунку на основі актуарних методик, які дадуть можливість прорахувати обсяги гарантованого забезпечення по другому рівню.

Каталог надання послуг не статичний і залежить від рівня ВВП і стану економіки. Рівень гарантованого забезпечення може рости, що дозволить поступово нам наблизиться до загальноєвропейського рівня медичного обслуговування.

УДК 368.5

Г.О. Гудзь,

аспірант кафедри страхування та ризик-менеджменту,
Київський національний університет імені Тараса Шевченка

СУТНІСТЬ ГЕННОЇ ІНЖЕНЕРІЇ ЯК ОБ'ЄКТА НАДАННЯ СТРАХОВИХ ПОСЛУГ У СІЛЬСЬКОМУ ГОСПОДАРСТВІ

Генетична модифікація, також відома як генна інженерія або технологія рекомбінантної ДНК, вперше була застосована в 1970 році. Термін «генна інженерія» спочатку визначався будь-якою операцією з широкого спектру методів модифікації або маніпуляції з мікроорганізмами через процеси спадковості та відтворення. Таким чином, термін охоплює як штучний відбір і

всі виступи біо-медичних методів, серед них штучного осіменіння, екстракорпорального запліднення (наприклад, «з пробірки»), клонування. Але, на разі, термін позначає технологію рекомбінантної дезоксирибонуклеїнової кислоти (далі ДНК), або клонування генів. Цей метод дозволяє відбирати окремі гени для передачі від одного організму в інший, а також між не пов'язаними видами. Це один з методів, використовуваних для введення нових рис і характеристик в мікроорганізми. Отримана від цієї технології продукція зазвичай називається – генетично модифіковані організми (ГМО).

У Картахенському протоколі про біобезпеку до Конвенції про біологічне різноманіття використовується термін «живий модифікований організм» (ЖМО). Статтею 3 протоколу ЖМО визначено як будь-який живий організм, що містить нову комбінацію генетичного матеріалу, отриману внаслідок використання сучасної біотехнології, а «живий організм» – як будь-яке біологічне утворення, спроможне до передачі або реплікації генетичного матеріалу, включаючи стерильні організми, віруси [2].

ГМО офіційно визначені в законодавстві ЄС – як «організми, в яких генетичний матеріал (ДНК) був змінений таким чином, що не відбувається природним шляхом: спаровування і / або рекомбінації» [3].

Генетична модифікація рослин часто пов'язана з поліпшення їх здатності до виживання в суворих умовах, щоб забезпечити більшу стійкість до шкідників і хвороб, поліпшити поживні властивості, і створити умови для стійкості до дії певних гербіцидів.

Біотехнології створюють переваги на перспективи, проте, залишаються не дослідженими ризик та загрози, які можуть виникнути при використанні.

Генна революція історично складається з трьох поколінь ГМО [0]:

- *I покоління* – сільськогосподарські культури зі стійкістю до гербіцидів, комах і вірусів (вирощуються з 1996 року);
- *II покоління* – сільськогосподарські культури з вбудованими вакцинами і вітамінами;
- *III покоління* – ГМ рослини, що можуть виробляти фармацевтичні матеріали (біофармінг – вирощування лікарських препаратів у тілі рослини).

Страховику необхідно використовувати стандартизовані положення для визначення того, чи страховий ризик включатиме наступні питання, такі як:

- Чи може бути оцінена частота і тяжкість можливих подій?
- Чи є виникнення даної шкоди завжди випадковим?

На даний момент, для ризиків пов'язаних з використанням ГМО, наявно більше невідомих, ніж відомих змінних для страховиків. До невідомих змінних можна віднести наступні:

- відсутність статистичної бази щодо втрат (за коротко- чи довгостроковий період);
- використовувані для створення ГМО технології постійно розвиваються;
- варіація доступних різновидів ГМ-культур постійно зростає.

Таким чином, оцінюючи ризики, що властиві для конкретних різновидів ГМ-культур або впливу відразу декількох різновидів, важко охарактеризувати довгострокові наслідки. Очевидно, що на даний момент, дані невідомі змінні актуарними методами оцінити важко.

Одною з ключових проблем, яка стосується усіх типів страхування є широкий спектр сценаріїв ризику у зв'язку з відмінністю потенціалу різних видів рослин до трансферу генів. Тому досягнення єдиного страхового рішення для всіх типів рослин видається практично неможливим. Адміністративні витрати страховика при цьому (на виробництво, маркетинг, управління ризиками конкретних страхових продуктів), будуть значними.

Ще одне важливе питання стосується ступеню ймовірної шкоди, яка повинна бути покрита за умовами договору страхування.

На даний час, наявний невеликий обсяг інформації, щодо заподіяної шкоди навколишньому середовищу від використання ГМ-культур. Оцінка ризику повинна бути направлена на підвищення довіри споживачів та сприянні безперебійній роботі ринків.

Список використаної літератури

1. Баласинович Б., Ярошевська Ю. ГМО: виклики сьогодення та досвід правового регулювання / Б. Баласинович, Ю. Ярошевська// Інститут економічних досліджень та політичних консультацій / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: // <http://www.ier.com.ua>.
2. The Cartagena Protocol. Convention on Biological Diversity, available at: <http://bch.cbd.int/protocol/text/>.
3. Commission Regulation (EU) No 1829/2003 of the European Parliament and of the Council. Regulation, Directives and other acts, available at: http://europa.eu/eu-law/decision-making/legal-acts/index_en.htm.
4. Commission Regulation (EU) No 1830/2003 of the European Parliament and of the Council. Regulation, Directives and other acts, available at: http://europa.eu/eu-law/decision-making/legal-acts/index_en.htm.
5. Climate Change Global Food Security. United States Department of Agriculture, available at: <http://www.usda.gov/wps/portal/usda/usdahome>.
6. Goldberg R. The Genetic Revolution: Transforming our Industry // Address to the International Food and Agribusiness Management Association. Chicago, 26 June 2000.
7. Koch B. (ed.). Liability and Compensation Schemes for Damage Resulting from the Presence of Genetically Modified Organisms in Non-GM Crops // Reports (EU). European Centre of Tort and Insurance Law. April 2007.

УДК 368.914

В.О. Демченко,

асистент кафедри страхування,

ДВНЗ «Київський національний економічний університет

імені Вадима Гетьмана»

РЕФОРМУВАННЯ ПЕНСІЙНОЇ СИСТЕМИ: ДОСВІД ПОЛЬЩІ

Пенсійне забезпечення у більшості розвинених країн світу здійснюється на засадах державно-приватного партнерства. Кожна країна обирає для себе шлях побудови національної пенсійної системи виходячи з демографічної ситуації та соціально-економічних особливостей власного розвитку.